

Viite
Sosiaali- ja terveystoimikunnan lausuntopyyntö

Eduskunnan sosiaali- ja terveystoimikunta

Yhteyshenkilö
Linnéa Johansson

S-posti: StV@eduskunta.fi

Asia

Eduskunnan sosiaali- ja terveystoimikunnan lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle yleistukea koskevaksi lainsäädännöksi

Päätös

Lausuntopyyntö

Eduskunnan sosiaali- ja terveystoimikunta on pyytänyt maakunnan hallitukselta lausuntoa yllä mainitusta esityksestä.

Lainsäädäntövalta

Maakunnalla on itsehallintolain 18 §:n 1 kohdan mukaan lainsäädäntövalta asioissa, jotka koskevat maakunnan hallitusta sekä sen alaisia viranomaisia ja laitoksia. Maakunnan lainsäädäntövaltaan kuuluvat itsehallintolain 18 §:n 13, 14, 22 ja 23 kohtien mukaan eräin poikkeuksin sosiaalihuolto, opetus, elinkeinotoiminta ja työllisyyden edistäminen. Itsehallintolain perustelujen mukaan opetuksen ja työllisyyden edistämisen oikeudenalaan kuuluu myös ammatinvalintaa ja työnvälitystä koskeva lainsäädäntö.

Itsehallintolain 27 §:n 11 kohdan ja 29 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan valtakunnalla on lainsäädäntövalta vakuutuslakien ja sosiaalivakuutusta koskevissa asioissa.

Ehdotuksen sisältö

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi yleistukilaki. Lisäksi siinä ehdotetaan muutettaviksi työttömyysturvalakia, työvoimapalveluiden järjestämisestä annettua lakia ja työttömyysetuuksien rahoituksesta annettua lakia sekä 30 muuta lakia.

Yleistukea maksettaisiin työttömyyden perusteella. Yleistuella turvattaisiin työttömien työnhakijoiden perustoimeentulo työttömyyden aikana. Työttömyysturvalaista kumottaisiin peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea koskeva sääntely. Lisäksi työttömyysturvalakiin tehtäisiin työttömyysetuuksien ja työttömyyspäivärahan määrittelyn muutoksista johtuvia muutoksia sekä eräitä muita muutoksia.

Työvoimapalveluiden järjestämisestä annettua lakia muutettaisiin säätämällä yleistuen saajalle järjestettävistä työnhakukeskusteluista. Lisäksi lakiin tehtäisiin yleistukilain säätämisestä ja työttömyysturvalain muuttamisesta johtuvat muutokset.

Uudistuksen pitkän aikavälin tavoitteena on aikaansaada yksi yleistuki, joka sisältäisi perusosan elämiseen, asumisosan asumiseen ja harkinnanvaraisen osan viimesijaiseksi turvaksi. Yleistuen määrä vähenisi ansiotulojen kasvaessa mahdollisimman suoraviivaisesti, jotta verojen jälkeen käteen jäävien tulojen arvioiminen etukäteen olisi helpompaa ja jotta työnteon kannattavuus paranisi. Yleistuen valmistelu tehdään vaiheittain, ja ensimmäinen vaihe koskee työttömyysetuuksia.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.5.2026.

Maakunnan hallituksen lausunto

Maakunnan hallitus toteaa, että esityksessä ehdotetut työmarkkinatukea, peruspäivärahaa ja työvoimapalveluiden järjestämistä koskevat muutokset kuuluvat Ahvenanmaan lainsäädäntövaltaan. Ahvenanmaalla vastuuviranomainen on Ahvenanmaan työmarkkina- ja opintopalveluviranomainen. Maakunnan hallitus korostaa, että valtakunnan viranomaisten tulee toimia riittävän ennakoivasti isojen uudistusten voimaantulon suhteen.

Maakunnan hallituksella ei ole muuta kommentoitavaa ehdotuksesta.

Ministeri

Jesper Josefsson

Osastopäällikkö

Linnéa Johansson

Hänvisning
Social- och hälsovårdsutskottets begäran om utlåtande

Riksdagens social- och hälsovårdsutskott

Kontaktperson
Linnéa Johansson

Epost: StV@eduskunta.fi

Ärende

Riksdagens social- och hälsovårdsutskotts begäran om utlåtande om regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om allmänt stöd

Beslut

Begäran om utlåtande

Riksdagens social- och hälsovårdsutskott har begärt utlåtande från landskapsregeringen om ovanstående förslag.

Lagstiftningsbehörighet

Landskapet har enligt 18 § 1 punkten i självstyrelselagen lagstiftningsbehörighet i fråga om landskapsregeringen och under denna lydande myndigheter och inrättningar. Till landskapets lagstiftningsbehörighet hör dessutom enligt 18 § 13, 14, 22 och 23 punkterna i självstyrelselagen med vissa undantag rättsområdena socialvård, undervisning, näringsverksamhet samt främjande av sysselsättning. Till rättsområdet undervisning och främjande av sysselsättningen hör enligt motiven till självstyrelselagen även lagstiftningen om yrkesvägledning och arbetsförmedling.

Enligt 27 § 11 punkten och 29 § 1 mom. 3 punkten i självstyrelselagen har riket lagstiftningsbehörighet i fråga om försäkringsavtal och socialförsäkring.

Förslagets innehåll

I propositionen föreslås det stiftas en ny lag om allmänt stöd. I propositionen föreslås också ändringar i lagen om utkomstskydd för arbetslösa, lagen om ordnande av arbetskraftsservice, lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner och 30 andra lagar.

Det allmänna stödet ska betalas ut på grundval av arbetslöshet. Genom det allmänna stödet vill man trygga arbetslösa arbetssökandes grundläggande försörjning under arbetslöshetstiden. Lagen om utkomstskydd för arbetslösa föreslås bli ändrad så att bestämmelserna om grunddagpenning och arbetsmarknadsstöd upphävs. I lagen om

utkomstskydd för arbetslösa görs dessutom ändringar till följd av ändringarna i definitionen av arbetslöshetsförmåner och arbetslöshetsdagpenning samt vissa andra ändringar. I lagen om ordnande av arbetskraftsservice föreslås bestämmelser om samtal om jobbsökning som ordnas för mottagare av allmänt stöd. Dessutom föreslås i lagen om ordnande av arbetskraftsservice ändringar till följd av stiftandet av lagen om allmänt stöd och ändringen av lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Målet för reformen på sikt är att det ska finnas ett enda allmänt stöd, som ska omfatta en grunddel för levnadskostnader, en del för boendet och en behovsprövad del som sistahandsskydd. Det allmänna stödet ska minska när arbetsinkomsterna stiger så rätlinjigt som möjligt, så att det blir lättare att förutse den inkomst som blir kvar efter skatt och mera lönsamt att arbeta. Beredningen av det allmänna stödet delas upp i faser och den första fasen rör arbetslöshetsförmåner.

Lagarna avses träda i kraft den 1 maj 2026.

Landskapsregeringens utlåtande

Landskapsregeringen konstaterar att de ändringar som föreslås i propositionen i fråga om arbetsmarknadsstödet och grunddagpenningen och om ordnande av arbetskraftsservice hör till Ålands lagstiftningsbehörighet. På Åland är ansvarig myndighet Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet. Landskapsregeringen betonar betydelsen av att riksmyndigheterna har tillräcklig framförhållning gällande ikraftträdande av större reformer.

Landskapsregeringen har i övrigt inte några synpunkter på förslaget.

Minister

Jesper Josefsson

Avdelningschef

Linnéa Johansson